

Debattartikel publicerad i Upphandling24 den 6 februari 2013

Vi vill stoppa fuskets vid upphandlingar

Osund konkurrens påverkar offentliga upphandlingar. Det handlar om hur anbuds-karteller, mutor och svart arbetskraft kan sätta konkurrensen ur spel, skriver Henrik Grönberg och Dan Sjöblom, Konkurrensverket, i en debattartikel.

I dagarna skickar Konkurrensverket ut en enkät till upphandlande myndigheter. Avsikten är att vi vill få bättre kunskaper om hur upphandlingar manipuleras för att kunna sätta in motåtgärder på ett effektivt sätt. Vi vill öka möjligheterna att stoppa fuskets.

I enkäten ställer vi bland annat frågor om hur misstankar om otillåtna anbuds-karteller vid upphandlingar har hanterats. Vi frågar också hur de så kallade uteslutningsgrunderna, och möjligheten att förkasta onormalt låga anbud, har använts.

Upphandlingar ett riskområde

Offentliga upphandlingar är ett riskområde för korruption och mutor. Upphandlingssituationer skapar många direkta kontakter mellan privata och offentliga aktörer, vilket kan ge utrymme för en oseriös aktör att försöka påverka den upphandlande organisationen.

Offentliga upphandlingar kan också vara en grogrund för anbudskarteller. Upphandlingssituationer är väl avgränsade vilket kan göra det lätt för oseriösa företag att överblicka en marknad och komma överens om priser eller om att dela upp marknaden mellan sig i strid med konkurrenslagen

Onormalt låga anbud

Det förekommer också att leverantörer lämnar onormalt låga anbud i upphandlingar, vilket skulle kunna tyda på att företaget inte betalar skatter och sociala

avgifter som det ska. En relevant fråga är om de legala verktyg som finns är lämpade för att komma tillrätta med problemet.

Det kan vara svårt att veta vilket handlingsutrymme som finns när en leverantör visar sig vara inblandad i osund anbudsgivning som korrupktion, karteller eller skattefusk. Vad krävs för att en upphandlande myndighet ska kunna avbryta en upphandling eller förkasta onormalt låga anbud, eller för att utesluta en leverantör?

Ett mål med Konkurrensverkets projekt är skaffa ett underlag för att ge svar på dessa frågor och därmed försöka klarlägga vilket handlingsutrymme upphandlare har vid tillämpningen av dessa bestämmelser.

Arbeta förebyggande

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens och offentlig upphandling och en enhetlig tillämpning av upphandlingsreglerna. Om upphandlarna känner osäkerhet om vilket handlingsutrymme de har är det svårt att få till stånd en sådan effektivitet och enhetlighet. Projektet ska analysera hur vanligt det är med osund anbudsgivning, hur upphandlare kan upptäcka när de är utsatta för oegentligheter och hur de själva kan arbeta för att förebygga problem i sina upphandlingar.

Upphandlarna har kunskaper

Som ett led i arbetet kommer vi att ställa frågor direkt till upphandlarna, eftersom deras erfarenheter är viktiga att få del av. Vi kommer också att intervjua företrädare för branschorganisationer.

Resultaten presenteras senare i år i en rapport där vi ska beskriva problembilden och bidra med anvisningar om vilket handlingsutrymme upphandlarna har utifrån upphandlingsreglerna, samt – vid behov – förslag hur regelverket skulle behöva förändras.

Upphandlande myndigheter har kunskaper och erfarenheter som är nödvändiga att ta tillvara i detta sammanhang. Den som vill bidra med information eller synpunkter är välkommen att kontakta projektledaren Henrik Grönberg på Konkurrensverket.

Dan Sjöblom, generaldirektör, Konkurrensverket
Henrik Grönberg, projektledare, Konkurrensverket